

رسانه؛ به مثابه زندان روح

سازمان های رسانه ای پیچیدگی ها و فراز و فرودهایی دارند و یکی از راههای ادراک و فهم مسائل آنها کمک گرفتن از استعاره هاست. بر اساس نظریه < نظریه پرداز بریتانیایی به کمک استعاره ها می توان پیچیدگی های سازمان های امروزی را شناسایی و مشکلات آنها را حل کرد. او استعاره های متعددی را برای سازمان مطرح کرده است که از جمله آنها استعاره سازمان همچون زندان روح (psychic prison) است.

استعاره؛ توصیفی است که از طریق تشبیه یک پدیده سازمانی یا اجتماعی به پدیده ای دیگر و مقایسه وجوه مشترک آنها، امکان درک ابعاد پنهان سازمان و حل مشکلات آن میسر می شود.

با الهام از استعاره < سازمان های رسانه ای به مثابه زندانی هستند که روح دست اندرکاران، مخاطبان و کاربران در آنها به بند کشیده شده و قدرت نگرش فراگیر به واقعیت های خارجی از آنان سلب شده است.

آیدیه زندان روح برای نخستین بار در جمهوری افلاطون و در داستان غارنشینان ظاهر گردید. ساکنان غار که به زنجیر کشیده شده اند پشت به روزنه غار و رو به دیوار قرار گرفته اند و سایه آدم ها و اشیا بیرون را که بر دیوار غار می افتد می بینند و سایه ها را واقعیت می پندارند.

سقراط می گوید اگر یکی از غارنشینان امکان می یافت تا از غار خارج شده و محیط بیرون را تجربه کند آنگاه متوجه می شد که آنان تا چه حد در اشتباهند و واقعیت پیچیده تر از آن است که آنها می پندارند.

استعاره سازمان به مثابه زندان روح حکایت انگاره ها و تصاویری است که رسانه های مدرن و فرامدرن از واقعیات اجتماعی چارچوب بندی کرده و از طریق برجسته سازی بخوراند مخاطبان می دهند.

واقعیات محیطی بسیار پیچیده و امکان بازتاب دقیق آنها برای رسانه ها به علت محدودیت ها چندان سهل نیست. علاوه بر این در عصر اطلاعات و ارتباطات، در پشت صحنه رسانه ها صاحبان قدرت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی و فرهنگی، کنترل افکار عمومی را در دست دارند و در حصار تنگ تمایلات خود محصور کرده اند. مزید بر اینها رسانه ها برای حفظ مخاطبان و منافع خود با ترویج فرهنگ توده ای، فرهنگ فاخر و والا را به حاشیه می رانند.

برداشت رسانه ها از واقعیات بسیار کلی و همسو با تمایلات مالکان

و صاحبان و سهامداران آنهاست. درک و تصور واقعیت به گونه ای که در بستر اجتماعی خود تجربه و فهم می شوند در رسانه ها به سهولت امکان پذیر نیست.

برای رهایی از زندان روح رسانه ها باید سواد رسانه ای متضمن تفکر انتقادی را توسعه داد و مجاری اطلاعاتی مخاطبان و کاربران را متنوع کرد.

استفاده از رسانه های متنوع و متکثر، ترویج فرهنگ گفتگو، گشت و گذار در جامعه و درک موردی پدیده ها در بستر اجتماعی آنها و مقایسه آنها با بازتاب رسانه ای همان پدیده و توجه به دیدگاههای مخالف درباره پدیده های اجتماعی و مطالعه کتاب می تواند تا حدی افراد را از کانالیزه شدن رسانه ای و گرفتار شدن در چنبره رسانه ها رهایی بخشد. (منبع: مطالعات رسانه و ارتباطات).